

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 362/14

KLAGER: Grete Kvelland Skaara
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Fædrelandsvennen
PUBLISERINGSDATO: 15.11.2014
STOFFOMRÅDE: Diverse
SJANGER: Nyhet
SØKERSTIKKORD: Premiss, respekt for privatliv
REGISTRERT: 17.11.2014
BEHANDLET I PFU: 27.01.2014
BEHANDLINGSTID: 70 dager
KLAGEGRUPPE: Politiker
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Fædrelandsvennen (FVN) publiserte lørdag 15. november 2014 et førstesideoppslag med tittelen: «Her er KrFs gruppeleder i tjeneste for Israels hær». Videre sto det i henvisningen:

«I oktober var den profilerte KrF-politikeren i Kristiansand, Grete Kvelland Skaara, på frivillig oppdrag for det israelske forsvaret. Samtidig satt kollegene i bystyret og diskuterte årets budsjettforslag.»

Teksten var ledsaget av et bilde av en gruppe uniformerte deltagere, presumptivt nordmenn. To personer er lett gjenkjennelige på fotoet, mens to er avbildet skrått bakfra – den ene av disse (Skaara) er av avisen markert med en rød ring rundt hodet.

Et annet utsnitt av det samme gruppebildet er brukt inne i avisen, også der med rød markering på Skaara. Tittelen på selve artikkelen lød: «KrFs gruppeleder ikledd israelsk uniform». I artikkelen uttaler Skaara at turen til Israel skjedde i privat regi, og at hun ikke ønsker å uttale seg om saken. Det fremgår også at Skaara hadde lovlig forfall i bystyremøtet i Kristiansand der budsjettet ble behandlet, hvorefter avisen problematiserer om hennes forfall fra møtet var tilstrekkelig etter lovens krav.

Ved siden av hovedartikkelen publiserte FVN også en kommentar skrevet av politisk redaktør, der KrF-politikers reise også ble problematisert. I et uthevet sitat under kommentaren, het det:

«En så fremtredende KrF-politiker som Kvelland Skaara skylder sine egne – og andre – velgere å forklare hvorfor hun gjør tjeneste for et annet lands militære styrker.»

FVN brukte denne lørdagen tre sider i papiravisen på saken. I tillegg til selve artikkelen om KrF-politikerens reise og politisk redaktørs kommentar, hadde FVN også en side med en artikkel hvor en Ap-politiker uttaler at han vil kreve lovforbud mot at nordmenn bidrar med frivillig innsats i det israelske forsvaret.

For øvrig ble den påklagede artikkelen også publisert på nett, fredag 14. november 2014. Fædrelandsvennen brakte dessuten i perioden 13.–19. november 2014 på både papir og nett flere artikler om KrF-politikerens og andre nordmenns frivillige deltakelse i Israels hær. (Artikler er vedlagt, sekr. anm.)

KLAGEN:

Klager er den omtalte og avbildede gruppelederen for KrF i Kristiansand bystyre. Hun opplyser at hun reiste til Israel med en gruppe på 37 personer, og at FVN hadde gjort forhåndsavtale med gruppens reiseleder om å skrive om deres frivillige tjeneste i Sar-El.

Klager mener avisen hadde lovet at hvis det var noen som ønsket å reservere seg mot omtale, så skulle det være mulig. Klager forklarer at hun og tre andre gjorde det, og at avtalen også ble respektert i Israel. Men etter hjemkomst til Norge ble klager kontaktet av avisen for et intervju, noe klager avslo fordi det dreiet seg om en tur i privat regi.

Klager mener avisen har sviktet gruppens tillit, og ber PFU vurdere om det er god presseskikk å «slå svært opp» den omtalte reisen. Hun påpeker at hun er lokalpolitiker, men at den omtalte reisen var en privat ferie.

Klager opplyser også at FVN ikke hadde noen bilder av henne fra turen, og at bildet som ble brukt, ble innkjøpt av avisen Dagen, som også dekket den norske gruppens opphold i Israel.

I et vedlagt brev fra klagers reiseleder, understrekes det for øvrig at en av deltagerne (klageren) tydelig hadde reservert seg mot å bli fotografert av avisen Dagen, og at bildet derfor ikke burde vært videresolgt til FVN.

TILSVARSRUNDEN:

Fædrelandsvennen (FVN) mener det er åpenbart at en avis ikke bare kan, men at det ville være problematisk å unnlate å omtale at en av Kristiansands sentrale politikere gjør frivillig tjeneste for det israelske forsvaret gjennom stiftelsen Sar-El. Avisen mener forholdet har stor offentlig interesse, og at denne typen politisk engasjement har direkte påvirkning på folks stemmegivning på Sørlandet.

Problemstillingen føyer seg også inn i en pågående, nasjonal debatt om norske borgeres anledning til å engasjere seg i andre utenlandske konflikter, skriver FVN. Etter redaksjonens mening befinner vi oss her i kjernen av pressens samfunnsoppdrag.

FVN mener redaksjonen har jobbet grundig og ryddig med den omtalte saken, og hele tiden tydeliggjort overfor klager hva den hadde til hensikt å publisere. Avisen opplyser at da dens medarbeidere dro til Israel, visste de ikke at klager var en del av følget. Hennes ønske om ikke å bli intervjuet, ble respektert under oppholdet i Israel.

FVN skriver i at avisen kunne omtalt saken fra Israel, men at redaksjonen valgte å vente til etter hjemkomsten. At Skaara synes omtalen er ubehagelig, er ikke grunn til ikke å publisere saken. Selv om reisen ble foretatt på fritiden, vedkommer det offentligheten, mener FVN.

Siden klagen i utgangspunktet tar opp tillits-/avtalebrudd, gjennomgår FVN detaljert hvordan redaksjonen oppfatter kommunikasjonen med reisefølget. Avisen forklarer at deres intensjon var å avtale intervjuer og samtidig respektere at noen i gruppen ville ha fred, bl. a. i forbindelse med en bønnevandring på offentlig sted i Jerusalem. (En del av oppholdet skjedde på lukket militært område, og det var derfor en forutsetning å ha noen forhåndsavtaler om intervju med noen av de frivillige.)

Intensjonen var ikke å pålegge seg selv taushetsplikt om hvem eller hva journalisten har sett. Avisen ser imidlertid ikke bort fra at det i forarbeidet til reportasjen er brukt en formulering som klageren kan tolke annerledes, idet FVN's journalist i et svar til reisefølget skriver: «Jeg har forståelse for at det kan være folk i den større gruppen som ikke ønsker å eksponeres, og vi skal vise hensyn til det og fokusere på dere fire vi har avtalt med allerede.»

Når det gjelder det innkjøpte bildet fra avisen Dagen, som viste Kvelland Skaara iført det israelske forsvarrets abeidsuniform, opplyser FVN at bildet hadde vært publisert av Dagen i to uker. Ingen hadde inntil da protestert på bildet, og bildet ble solgt i god tro.

Avslutningsvis påpeker FVN også at klager ble gitt flere muligheter til å forklare hvorfor hun reiste og gjorde frivillig innsats for Israels hær, men at hun konsekvent avsto.

Klageren skriver i sitt tilsvarende at ikke bare hun, men flere andre i gruppen, opplevde omtalen som et tillitsbrudd. Avtalen var at fire personer skulle intervjues, og hvis noen ville reservere seg, skulle det være mulig. Klager tilføyer også at FVN ikke fikk noen navneliste av gruppen, og at avisen heller ikke ba om det.

Slik klager ser det, har FVN hengt henne ut. Klager presiserer at det særlig er bildet hun reagerer på. Hun understreker at hun hele tiden har fastholdt at hun ikke vil intervjues om saken, og at hun har holdt seg til avtalen.

Videre opplyser hun at hun også ba Dagens fotograf beskjede om at hun reserverte seg mot publisering. Klager har imidlertid ikke forfulgt bruken av bildet i denne publikasjonen, siden Dagen ikke brukte navn, og hun ikke var så gjenkjennelig.

Klager mener det er ganske annerledes med FVN's bildebruk, der hun står navngitt og med rød ring inntegnet rundt sitt eget hode. Det er stigmatiserende og i strid med Vær Varsom-plakatens punkt 4.3, hevder klager.

For øvrig har klager vedlagt korrespondanse som viser at allerede den 14. november 2014 om formiddagen, før den innklagede artikkelen ble publisert, tok også reiselederen for de 37 i reisefølget til klager opp med FVN at hun var bekymret over å høre at avisen hadde

kontaktet lokalpolitikeren fra Kristiansand og ville lage oppslag. Denne gruppelederen er samme person som laget intervjuavtalene for reisen med FVN.

FVN anfører i sitt siste tilsvaer at de ikke har hatt som motiv å henge ut Skaara.

Videre opplyser FVN at bildet fra Dagen ble kjøpt i god tro. FVN bekrefter også at klageren hadde reservert seg mot omtale i Dagen, men bemerker at Dagen hadde hatt bildet ute på sin web i 12 dager, uten noen reaksjoner.

For øvrig uttrykker FVN tilfredshet med at det nettopp er punkt 4.3 i Vær Varsom-plakaten klager trekker frem og ønsker vurdert, og redaksjonen skriver: «Skaara mener hennes frivillige arbeid og at hun hadde meldt forfall til bystyremøtet om årets budsjett (...), gjør at saken har karakter av at vi har krenket privatlivets fred. Vi er av en helt annen oppfatning (...) Hennes sentrale rolle som politiker og årsaken til hennes fravær i et av årets viktigste møter i rollen hennes som folkevalgt, er av offentlig interesse. Vi hadde sviktet vårt samfunnsoppdrag hvis vi ikke omtalte dette. Og vi har ikke gjort avtaler underveis med Skaara eller andre aktører i denne saken som pålegger oss taushetsplikt om en slik faktaopplysning.»